

Marek Chwała

Szkoła Aspirantów PSP w Krakowie

ORCID: 0000-0003-3853-1897

Andrzej Kobiąka

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

ORCID: ID/0000-0003-3331-1887

Rola i zadania Straży Pożarnej w aspekcie bezpieczeństwa socjalnego w polityce społecznej miasta i wsi

The role and tasks of the Fire Brigade in the aspect of social security in urban and rural social policy

Wprowadzenie.

Bezpieczeństwo – fundamentem człowieczeństwa

Bezpieczeństwo, porządek publiczny, obronność oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa stanowią sferę zainteresowań administracji publicznej, która jest istotna nie tylko dla prawidłowego funkcjonowania instytucji rządowych i samorządowych. Jest ona również ważna dla zabezpieczenia podstawowych potrzeb społeczeństwa. Wspomniany obszar ochrony i obronności, a raczej skuteczność realizowanych w tym obszarze zadań, determinuje stabilność instytucji publicznych, a także wpływa na nastroje społeczne. Nie ulega wątpliwości, że sfera porządku i bezpieczeństwa publicznego jest przede wszystkim domeną państwa i jego licznych instytucji cywilnych i wojskowych. Jak pisze B. Wiśniewski (2013), zapewnienie porządku i bezpieczeństwa wewnątrz kraju osiąga się przez działanie organów administracyjnych państwa. Nie wolno nam jednak zapominać, odwołując się do konstytucyjnej zasady pomocniczości czy zwyczajnych lokalnych stosunków

społecznych – że nadrzędnymi wartościami dla każdego człowieka jest bezpieczeństwo, a w tym zdrowie lub życie.

Według J. Supińskiej (1991) bezpieczeństwo można szerzej zdefiniować jako wolność od zagrożeń, których źródeł należy upatrywać w:

- a) przyrodzie (ekosferze), która stanowi najstarsze i jednocześnie naturalne źródło zagrożeń dla egzystencji człowieka,
- b) technice – technosferze, stworzonej przez człowieka, który paradoksalnie starając się okiełznać przyrodę i uniezależnić się od niej, popadł w uzależnienie od techniki,
- c) społeczeństwie, w systemie społeczno-gospodarczo-politycznym, który warunkuje zachowania ludzkie; w szczególności wskazać należy:
 - zorganizowaną przemoc: wojny, konflikty militarne, represje, system prawny ograniczający wolność jednostek,
 - kwestię społeczną wyrażającą się m.in. „walką o byt”,
 - wyzysk ekonomiczny,
 - nadmierne wymagania społeczne, np. w postaci kultu piękna,
 - zbyt dużą ingerencję różnych instytucji w życie prywatne jednostek,
 - szybkość zmian otoczenia, tzw. szok przyszłości, na który zwracał uwagę A. Toffler;
- d) agresji ze strony innych osób – zachowania patologiczne, przestępstwa, nienawiść itd,
- e) samej osobie, która może stać się zagrożeniem dla siebie wskutek różnych przyczyn:
 - czynników genetycznych i nabytych,
 - czynów karalnych, wymierzonych w inne osoby,
 - zachowań autodestrukcyjnych,
 - podejmowania świadomych działań zwiększających korzyści, ale obciążonych ryzykiem.

Jak wskazuje M. Malec (2006), współczesny zakres pojęcia bezpieczeństwa uległ przemianie – obok tradycyjnych już płaszczyzn politycznej czy militarnej pojawiły się nowe sfery, m.in. bezpieczeństwo socjalne, społeczne.

Przykładowo P. Majer i A. Urbanek (2016) akcentują odmiennosć bezpieczeństwa socjalnego od bezpieczeństwa społecznego. Zagrożenia społeczne ujmują w isticie socjalnym czy ekonomicznym znaczeniu, jako „pewne procesy, zjawiska, sytuacje, problemy czy działania, które w konsekwencji utrudniają zrównoważony rozwój, dążenie do dobrobytu i wysokiej jakości życia poszczególnych członków i całego społeczeństwa”. Bezpieczeństwo socjalne wobec powyższego jest

kategorią ograniczającą się wyłącznie do zapewnienia środków wystarczających do przeżycia.

Z kolei M. Księżopolski (2001) podkreśla, że bezpieczeństwo społeczne stanowi concept szerszy, oznacza bowiem „stan wolności od niedostatku materialnych środków utrzymania i istnienie realnych gwarancji pełnego rozwoju jednostek”. Obejmuje zatem nie tylko stan wolności od ryzyka socjalnego, ale również bezpieczeństwo rozwoju jednostek. Bezpieczeństwo socjalne jest w związku z tym elementem składowym bezpieczeństwa społecznego.

Jak sugerują badacze: J. Kaczmarek, W. Łepkowski, B. Zdrodowski (2008), można wyróżnić również inne, liczne rodzaje bezpieczeństwa np.: globalne i narodowe oraz regionalne, jak również ekonomiczne, militarne czy polityczne, psychiczne, a także fizyczne, strukturalne lub personalne.

Według B. Rysz-Kowalczyk (2007), aby właściwie rozpoznać zagrożenia bezpieczeństwa, wskazana jest uprzednio kwestia społeczna, której istotę można sprowadzić do ograniczenia bądź całkowitego „blokowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”. J. Danecki i J. Auleytner (1999) wnioskują, że niezaspokojenie potrzeb powoduje stan braku, który może stawać się czynnikiem kumulowania się różnych trudnych sytuacji w życiu jednostek i ich rodzin. Wymienia się tu zagrożenia, czynniki społeczno-socjalne, które są fundamentem funkcjonowania i przetrwania gatunku ludzkiego, m.in.:

- zagrożenie bytu związane z brakiem dostępu do odpowiedniej wody, brakiem żywności, chorobami w wyniku niedożywienia czy dziećmi urodzonymi z wyraźną niedowagą,
- zagrożenie schronienia, a więc w skrajnym przypadku bezdomności lub mieszkanie, które nie chroni przed normalnymi warunkami pogodowymi, także mieszkanie bez odpowiednich urządzeń sanitarnych, przeludnienie mieszkań i mieszkanie położone w niebezpiecznej lokalizacji,
- zagrożenie pracy – bezrobocie w tym szczególnie długotrwałe (rok bez pracy) i masowe (powyżej 3 lat bezrobocie długookresowe); ryzyko utraty pracy, każde zajęcie zawodowe podważające autonomię pracownika oraz zagrożenia wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi,
- zagrożenie środowiska – związane z życiem na obszarze o wysokim stopniu zanieczyszczenia lub wysokim poziomie hałasu,
- zagrożenie zdrowia – utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej, zagrożenie chorobami, zwiększona umieralność niektórych grup społecznych oraz zagrożenie epidemiami oraz niepełnosprawnościami,

- zagrożone dzieciństwo – w tym szczególnie dzieci porzucone, zaniedbane, będące ofiarami przemocy, wychowujące się w rodzinach patologicznych oraz wychowujące się w niedostatku i ubóstwie,
- zagrożenie osamotnieniem, czyli brak bliskich, zażyłych relacji z innymi, brak wsparcia w rodzinie, brak wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych, samotna starość i marginalizacja społeczna,
- zagrożenie ekonomiczne – bezwzględne ubóstwo, brak odpowiedniego zabezpieczenia materialnego w przypadku określonych zdarzeń losowych,
- zagrożenia fizyczne, czyli wzrost przestępstw przeciwko zdrowiu, zabójstwa, przemoc, terroryzm,
- zagrożenia rozwoju, czyli utrudniony dostęp do szkół, niski poziom kształcenia, niedobór wyższego wykształcenia, brak dostępu do placówek, upowszechniania kultury i zacofanie kulturalne.

W związku z narastającymi zagrożeniami, jak stwierdza A. Potoczek (2020), dostrzegany jest dynamiczny rozwój jednostek związanych z wysiłkiem skierowanym na proces planowania i zarządzania przy wykorzystaniu odpowiednio zaprojektowanych metod i instrumentów oddziaływania. Natomiast, jak wskazuje A. Kobiałka (2022), celem nadrzędnym jest wykorzystanie optymalnych, zrównoważonych rozwiązań, które mając siłę sprawczą, pozwalając na sprawne i bezpieczne gospodarowanie potencjałem. Niewątpliwie takim potencjałem dysponuje Państwowa Straż Pożarna.

Rola i zadania Państwowej Straży Pożarnej w aspekcie bezpieczeństwa miast i wsi

Odpowiedzialność za bezpieczeństwo wewnętrzne obywateli spoczywa na zintegrowanym systemie współdziałania wielu służb i podmiotów, jakim jest Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy. Stworzenie i budowa tego systemu spoczywa na barkach formacji zawodowej, jaka jest Państwowa Straż Pożarna, i jest konsekwencją zmian ustrojowych w naszym kraju. Nie ma więc wątpliwości, iż priorytetem jest sprawna organizacja funkcjonowania krajowego systemu, w tym odpowiedzialność jego podmiotów wykonujących kompetencje i zadania. W kontekście postawionego we wstępie problemu należy podnieść, iż organizowanie krajowego systemu powierzono Państwowej Straży Pożarnej wskutek reorganizacji systemu ratowniczego i struktur ochrony przeciwpożarowej, jaki kształtował się na przełomie lat 80. i 90. ubiegłego wieku. Zbiegło się to z momentem wejścia

w życie ustawy tworzącej tę formację oraz ustawy o ochronie przeciwpożarowej, wspartych aktami wykonawczymi na, co wskazuje A. Sikorska (2023). Dwie ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. – o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U.1991, nr 88, poz. 400) oraz o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 1991, nr. 81, poz. 351) – zapoczątkowały tworzenie systemu, który ostatecznie wdrożono 1 stycznia 1995 roku. Formacja ta realizowała zadania i kompetencje zgodnie z tymi ustawami, przy uwzględnieniu wprowadzonych aktów wykonawczych w zakresie szczegółowych zasad organizacji systemu oraz włączenia do niego jednostek ochrony przeciwpożarowej.

Faktem jest, co wskazują R. Gwardyński i B. Kogut (2021), że Państwowa Straż Pożarna jest elementem podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego jako zawodowa, umundurowana i wyposażona w specjalistyczny sprzęt formacja, przeznaczona do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami.

Do podstawowych zadań PSP należą (Chwała, 2022):

1. Rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń.
2. Organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń.
3. Wykonywanie pomocniczych specjalistycznych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze.
4. Kształcenie kadr dla potrzeb Państwowej Straży Pożarnej i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności.
5. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych.
6. Prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony ludności.
7. Współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.
8. Współdziałanie ze strażami pożarnymi i służbami ratowniczymi innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi na podstawie wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych oraz odrębnych przepisów.
9. Realizacja innych zadań wynikających z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych na zasadach i w zakresie w nich określonych (Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej).

Działania, rola i zadania Państwowej Straży Pożarnej w aspekcie bezpieczeństwa powszechnego miast i wsi są wyraźnie dostrzegane. W Białej Księdze Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej napisano: „Wśród służb ratownictwa i ochrony ludności pierwszoplanową rolę pełni Państwowa Straż Pożarna (PSP), będąca zawodową formacją powołaną do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. W podsystemie ratownictwa i ochrony ludności PSP wspierana jest przez inne służby, straże i instytucje państwowe oraz przez sieć organizacji pozarządowych”.

Zarys działań pomocowych Szkoły Aspirantów PSP w ramach działań ochrony ludności cywilnej poszkodowanych w wyniku konfliktu na Ukrainie – *case study*

Toczący się od 2014 r. spór między Ukrainą a Rosją eskalował w lutym 2022 r. Świat stał się obserwatorem toczącej się w sercu Europy wojny. Jak zauważa A. Bogucka (2022), Ukraina, która nie jest ani krajem Wspólnoty Unii Europejskiej, ani członkiem NATO, jest pozbawiona możliwości sojuszniczej pomocy. Jednak pomoc niosą zarówno ludzie, jak i państwa – humanitaryzm nie pozwala rozwiniętym krajom przejść obojętnie obok cierpienia obywateli Ukrainy. W czasach sojuszów i paktów o nieagresji napaść Rosji na Ukrainę to – jak wielu nazywa – zbrodnia przeciwko ludzkości. W obliczu wojny, pomoc społeczna i służby ratownicze odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu wsparcia, ochrony i pomocy dla ludności cywilnej oraz osób poszkodowanych przez konflikt.

Wojna niesie ze sobą liczne zagrożenia i wyzwania humanitarne, a służby są niezwykle istotne w minimalizowaniu skutków wojny dla mieszkańców danego regionu. Zarządzanie kryzysowe powołane do działań związanych z ograniczaniem skutków sytuacji utrudniających, czy też uniemożliwiających funkcjonowania ludności. I tak, za pomocą różnych instytucji i służb realizuje zadania pomocowe, organizując działania ratownicze, przygotowując bazy sił i środków niezbędnych do ograniczeń skutków istniejącego albo potencjalnie przewidywanego kryzysu. Pomoc społeczna może obejmować wiele różnych działań, poprzez które dąży do zapewnienia podstawowych środków do życia. Organizacje humanitarne oraz agencje rządowe działają, aby zapewnić ludności dostęp do żywności, wody, lekarstw i innych niezbędnych dóbr, które mogą być trudno dostępne w czasie konfliktu. Służby medyczne, szpitale polowe i organizacje medyczne starają się zapewnić opiekę medyczną dla rannych i chorych. Wiele osób wymaga pomocy z powodu obrażeń, chorób i traumy psychicznej związanej z wojną.

Wielu cywilów może zostać zmuszonych do opuszczenia swoich domów z powodu walk i bombardowań. Pomoc społeczna skupia się na zapewnieniu bezpiecznych miejsc schronienia dla uchodźców i osób bezdomnych. Wojna ma długotrwałe skutki emocjonalne i psychologiczne. Służby społeczne angażują psychologów i specjalistów ds. traumatologii, aby zapewnić wsparcie emocjonalne dla osób doświadczających traumy wojny.

Służby ratownicze, takie jak straż pożarna, policja i inne odpowiednie organizacje, również odgrywają kluczową rolę w czasie wojny. Odnośnie ochrony ludności służby ratownicze pracują nad utrzymaniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz chronieniem cywilów przed przemocą i niebezpieczeństwami związanymi z wojną. W przypadku bombardowań, trzęsień ziemi i innych katastrof wojennych, służby ratownicze odpowiedzialne są za poszukiwanie i ratowanie osób uwięzionych pod gruzami lub w innych niebezpiecznych sytuacjach. Często służby ratownicze pracują wraz z organizacjami humanitarnymi, dostarczając niezbędne środki do życia oraz ewakuując ludność cywilną z obszarów zagrożonych. Służby ratownicze mogą także pełnić rolę w monitorowaniu sytuacji na terenie konfliktu i raportowaniu o potrzebach humanitarnych oraz przypadkach naruszania praw człowieka.

Ważne jest, aby służby działały w sposób niezależny, neutralny i bezstronny, aby zagwarantować skuteczną pomoc i ochronę dla wszystkich potrzebujących, niezależnie od ich pochodzenia czy przekonań. Jednak wojna może utrudniać działania humanitarne, a pracownicy tych służb często sami stają w obliczu niebezpieczeństw i ryzyka. Dlatego też współpraca międzynarodowa, szacunek dla prawa międzynarodowego i ochrona pracowników pomocy humanitarnej i służb ratowniczych są niezmiernie ważne w czasie konfliktu zbrojnego.

W lutym 2022r. Federacja Rosyjska rozpoczęła inwazję na Ukrainę, nazywając swoje nieuprawnione działania „specjalną operacją wojskową”. Atakując nie tylko cele i obiekty wojskowe, ale również ludność cywilną w tym infrastrukturę krytyczną, Rosja wpisuje się w działalność terrorystyczną oraz narrację całego świata jako działanie o charakterze zbrodniczym. Ludność zamieszkująca Ukrainę, w szczególności kobiety i dzieci, uciekając ze swojego kraju, szukają schronienia w krajach sąsiadujących, m.in.: w Polsce, co spowodowało ogromny napływ uchodźczy na przejściach granicznych naszego kraju. Do granicy dostawali się wszelkimi sposobami i za pomocą różnych środków lokomocji, również pieszo. Mając przy sobie niejednokrotnie cały dobytek w kilku torbach, z dziećmi na ramionach, niedostatecznie ubrani (nocą temperatura sięgała poniżej zera), z ogromną desperacją przekraczali granicę.

W tym samym dniu 24 lutego 2022 r. siły Centralnego Odwołu Operacyjnego Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej zostały skierowane do działań pomocowych na pogranicze z Ukrainą. Działania polegały na tworzeniu i wsparciu punktów recepcyjnych, dzięki którym można było ewidencjonować oraz koordynować relokację przybywającej ludności. Punkty recepcyjne działały na dworcach PKP, przy przejściach granicznych, wszędzie tam, gdzie ludność uchodźcza przekraczała naszą wschodnią granicę. Wraz z innymi służbami Państwowa Straż Pożarna organizowała autokarowe przejazdy przez granicę, a także dowoziła uchodźców do miejsc przyjęcia na terenie całego naszego kraju. Organizowane były również przejazdy pociągami PKP, a strażacy pełnili służby na dworcach większych miast, organizując albo wspierając punkty recepcyjne oraz dowożąc ludność do organizowanych miejsc przyjęcia ludności z Ukrainy. Miejsce schronienia zorganizowane było również w Szkole Aspirantów Państwowej Szkoły Pożarnej w Krakowie, gdzie na sali gimnastycznej umieszczono łóżka, szafki, zorganizowano dodatkowe sanitariaty, i tym samym przygotowano się na przyjęcie 200 osób. Działania wojenne na Ukrainie rozpoczęły się ok. godziny 4.00 rano, a o godzinie 14.00 do Szkoły Aspirantów przybyli pierwsi uchodźcy, o godzinie 16.00 sala była wypełniona w 100%. Przyjęcie tak dużej liczby ludności wiązało się nie tylko z zabezpieczeniem miejsca pobytu, ale rodziło wiele przedsięwzięć natury organizacyjnej. Zabezpieczenie wyżywienia już w ramach kolacji udało się dzięki znakomitej współpracy z firmami cateringowymi, jak również restauratorami czy też sklepami. Następne dni ukazały potrzebę kolejnych wyzwań związanych z dostępem do mediów, organizacją wymiany ubrań czy też miejscem wydawania posiłków. Każde z tych wyzwań wymagało odpowiedniej koordynacji, nadzoru i dużej determinacji w niesieniu pomocy.

Podkreślić należy fakt, iż wszystkie działania pomocowe realizowane były jako dodatkowe, a zadania typowe dla Szkoły Aspirantów przebiegały w sposób ciągły i niezachwiany, zabezpieczając rejon przede wszystkim Nowej Huty w ramach działań Szkolnej Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej. Kolejne dni ujawniły wyzwania, które polegały na odciążeniu rodziców dzieci od ciągłej opieki i tutaj z pomocą przyszło grono pedagogiczne wraz ze studentami Instytutu Spraw Społecznych i Zdrowia Publicznego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie (obecnie Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej). Organizowane praktyki studentów w ramach pomocy społecznej umożliwiły prace dla animatorów opieki dzieci z Ukrainy, którzy skutecznie i z pełnym zaangażowaniem przygotowywali gry i zabawy, wspólne oglądanie bajek czy też w inny sposób zabawiając dzieci. W tym czasie matki miały czas dla siebie, ciągle obserwując sytuację wojenną

w swoim kraju. Kolejnym przedsięwzięciem było zorganizowanie pomocy lekarskiej, psychologicznej, duchowej dla przybyłych. Dzieci chorując zarażały inne i tym samym nawet kilkanaścioro w jednym czasie musiało zostać przewiezione na Szpitalny Oddział Ratunkowy w celu przebadania. Biorąc pod uwagę nieprzewidziane i nie znając dalszego biegu wydarzeń, matki zabierały cały swój dobytek ze sobą do szpitala. Powodowało to niemały dyskomfort tak dla nich samych, jak również przysparzało to kolejnych nieprzewidzianych organizacyjnie sytuacji. Mając na uwadze jeszcze istniejące zagrożenie pandemiczne, wyzwaniem było również przyjęcie małych pacjentów przez lekarzy. Wśród uchodźców były również osoby spoza Ukrainy, takie jak: Mołdawianie, Rumuni czy Gruzini. Tak różne obyczajowo czy też kulturowo osoby, poszukujące własnego bezpieczeństwa w innym kraju, dzielące się kawałkiem podłogi, mieszkające łóżko w łóżko, są narażone na konflikty, wymianę poglądów czy też po prostu na napięcia rosnące w obliczu pozostawienia swoich najbliższych w sytuacji zagrażającej bezpośrednio zdrowiu, a przede wszystkim życiu. Ta sytuacja wywołuje napięcia wśród uchodźców, co jest również pewnym niebezpieczeństwem dla osób opiekujących się czy też nadzorujących ich funkcjonowanie. Funkcjonariusze PSP w mundurach niejednokrotnie musieli interweniować i tłumaczyć wyjątkowość sytuacji, ale czasem musieli wspomagać się Policją czy Strażą Miejską. Działania takie pokazały bardzo dobrą koordynację i uzupełnianie się zadaniami, które zostały wypracowane we wspólnych ćwiczeniach, szkoleniach czy konferencji. To w realnych działaniach funkcjonariusze wymieniają się swoim doświadczeniem i wiedzą, a przede wszystkim poznają się i nawiązują kontakty tak potrzebne podczas wspólnych działań.

W obliczu wojny w Ukrainie, z punktu widzenia organizacyjnego, zorganizowanie pomocy w tak krótkim czasie, bez wcześniej przygotowanego jakiegokolwiek planu czy koncepcji, było ogromnym wydarzeniem technicznym i logistycznym. Ogromny wysiłek każdego funkcjonariusza to mocny zastrzyk kolejnego doświadczenia tak potrzebnego w służbie mundurowej.

Podsumowanie i rekomendacje

Państwowa Straż Pożarna wykonuje wiele zadań przypisanych prawem. Wszystkie realizuje w ramach podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego, z czego część wpisuje się w działania w sferze bezpieczeństwa powszechnego, a pozostałe w sferze bezpieczeństwa publicznego. Z pewnością Państwowa Straż Pożarna jest istotnym elementem podsystemu bezpieczeństwa wewnętrznego,

jednak analiza realizowanych przez nią zadań pozwala na stwierdzenie, że o ile w podsystemie bezpieczeństwa powszechnego Państwowa Straż Pożarna odgrywa rolę bezpośredniego wykonawcy zadań ratowniczych, koordynatora działań zbiorowych i edukatora, to w podsystemie bezpieczeństwa publicznego jest wsparciem o charakterze ratowniczym dla wiodącej w utrzymywaniu bezpieczeństwa publicznego Policji. Na podstawie niniejszego artykułu oraz analizie *case study* proponowane są następujące rekomendacje:

- ustawiczne usprawnianie efektywnej współpracy między podmiotami, która w znacznym stopniu wpływa na jakość i sprawność prowadzonych działań na rzecz ochrony ludności,
- optymalizowanie działań na rzecz podnoszenia świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa obywateli,
- podejmowanie przez PSP aktywności z zakresu prewencji społecznej przy współpracy i zaangażowaniu ochotniczych straży pożarnych należących do KSRG,
- nieustanny rozwój profesjonalnej kadry w ramach poszczególnych specjalności PSP,
- budowanie etosu służby i wzmacnianie odpowiedzialności funkcjonariuszy za realizację misji PSP.

W ramach niniejszego artykułu autorzy dziękują instytucjom współpracującym z PSP, w tym z SA PSP w Krakowie, m.in.: Policji, Straży Miejskiej Kraków, Podkarpackiemu Oddziałowi Straży Granicznej, Ośrodkowi Zamiejscowemu w Krakowie – Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji, 11 Małopolskiej Brygady Obrony Terytorialnej, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Małopolskiej Wojewódzkiej Komendzie Ochotniczych Hufców Pracy, lekarzom, duchownym, jednostkom samorządu terytorialnego, Caritas Archidiecezji Krakowskiej, stowarzyszeniom, fundacjom, kadrze Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (obecnie Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej) w tym studentom Instytutu Spraw Społecznych i Zdrowia Publicznego oraz wszystkim tym, którzy pomagali, pomagają i wspierają Szkołę Aspirantów PSP w Krakowie w ich codziennej służbie drugiemu człowiekowi.

Streszczenie: W każdej społeczności poczucie bezpieczeństwa jest nadrzędną potrzebą, która bezpośrednio wpływa na funkcjonowanie rodziny, jej rozwój, a także pojawiające się kryzysy. Rola i zadania Straży Pożarnej, które wpisują się w działania polityki społecznej i znajdują odzwierciedlenie w zarządzaniu kryzysem, bezpośrednio przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa, w danych społecznościach, a co z tym związane, i w rodzinach. Postrzeganie działań służb, a przede wszystkim Państwowej Straży Pożarnej, ma ogromne znaczenie w lepszym rozumieniu bezpieczeństwa lokalnego, jak również ogólnokrajowego. Polityka społeczna charakteryzująca się kształtowaniem warunków życia ludności jest mocno powiązana z funkcjonowaniem służb, które poprzez współpracę, działania interdyscyplinarne, reagują natychmiastowo w sytuacjach kryzysowych.

Słowa kluczowe: Państwowa Straż Pożarna, bezpieczeństwo, społeczeństwo, kryzys, pomoc, Ukraina,

Abstract: In every community, a sense of security is an overriding need that directly affects the functioning of the family, its development and the emerging crises. The role and tasks of the Fire Brigade, which are part of social policy and are reflected in crisis management, directly contribute to the improvement of safety, in the communities concerned and in the families. The perception of the activities of the services and, above all, of the Fire Brigade is of great importance for a better understanding of local as well as national security. Social policy, characterized by shaping the living conditions of the population, is strongly linked to the functioning of services which, through cooperation and interdisciplinary activities, react immediately to crisis situations.

Keywords: State Fire Brigade, security, society, crisis, aid, Ukraine

Bibliografia

- Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, BBN, Warszawa 2013.
- Bogucka, A. (2022). Pomoc humanitarna we współczesnych operacjach i misjach pokojowych NATO oraz ONZ – case study. *Zeszyty Naukowe Pro Publico Bono*, 1.
- Chwała, M. (2022). Znaczenie Państwowej Straży Pożarnej w ochronie dóbr kultury – rola Wydziału Centrum Szkolenia Ochrony Ludności i Dóbr Kultury w Szkole Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. *Ochrona ludności i dziedzictwa kulturowego*, 1.
- Danecki, J., Auleytner, J. (1999). *Teoretyczne problemy polityki społecznej*. Warszawa: Wyd. ELIPSA.
- Gwardyński, R., Kogut, B. (2021). Znaczenie państwowej straży pożarnej w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. *Bulletin of Lviv State University of Life Safety*, 24.
- Kaczmarek, J., Łepkowski, W., Zdrodowski, B. (red.) (2008). *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*. Warszawa: Wydawnictwo AON.
- Kobiałka, A. (2022). Potrzeby edukacyjno-szkoleniowe studentów na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne – komunikat z badań. *Ochrona ludności i dziedzictwa kulturowego*, 1.
- Księżopolski, M. (2001). Bezpieczeństwo socjalne. W: B. Rysz-Kowalczyk, *Leksykon polityki społecznej*. Warszawa.
- Majer, P., Urbanek, A. (2016). *Bezpieczeństwo społeczne. Ewolucja, instytucje, zagrożenia*. Warszawa: Wydawnictwo Editions Spotkania.
- Malec, M. (2006). *Percepcja bezpieczeństwa: definicje, wymiary, paradygmaty*. Warszawa: .
- Potoczek, A. (2020). *Bezpieczeństwo jako obszar polityki rozwoju lokalnego*. W: G. Górski, A. Potoczek (red.), *Bezpieczeństwo lokalne – wybrane aspekty*, Toruń: Wydawnictwo Jagielloński Instytut Wydawniczy.
- Rysz-Kowalczyk, B. (2007). Teoria kwestii i problemów społecznych. W: G. Firlit-Fesnak, M. Szyłko-Skoczny, *Polityka społeczna*. Warszawa: .
- Supińska, J. (1991). *Dylematy polityki społecznej*. Warszawa: Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego.
- Wiśniewski, B. (2013). *System bezpieczeństwa państwa. Konteksty teoretyczne i praktyczne*. Szczytno: Wydawnictwo WSPol.